

PROTOKOL HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

POSUDEK OPONENTA

JMÉNO STUDENTA: **Petr Pohůdka**

NÁZEV PRÁCE: **Čínské angažmá v Latinské Americe**

HODNOTIL: *Magda Leichtová*

1. CÍL PRÁCE (jaký byl a do jaké míry byl naplněn)

Cílem práce je zhodnotit zda je politika Číny v Chile a Mexiku rozvojovou politikou nebo neokolonialismem a to díky zhodnocení této politiky teoriemi rozvoje a neokolonialismu (str.1). Cíl práce je naplněn, ovšem s formou jeho naplnění příliš nesouhlasím.

Tato práce je typickou ukázkou toho, k čemu je dobrá obhajoba DP. Je možné, že jsem celou práci nějak špatně pochopila a obhajoba může vše vyjasnit, a proto by posudek měl studenta zejména vést přípravou na obhajobu, nikoliv ho demotivovat. Proto také prosím komisi o pozornost, aby byla informována o tom, co se student bude pokoušet vyvracet a obhajovat.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita vlastní práce, vhodnost příloh)

Dle mého názoru jsou v logice práce mezery, které omezují vypovídací hodnotu textu a znehodnocují závěry práce.

1/ Nejzásadnější problém vidím v tom, práce dle mého názoru, lidově řečeno „míchá jablka a hrušky“. V teoretické kapitole je definován neokolonialismus a rozvojová spolupráce (RS). K definici RS je přitom využita definice ODA (Official Development Assistance), tedy definice prostředků, které státy speciálně vyčleňují na rozvojové aktivity. ODA je tedy jedním z mnoha typů kontaktů mezi zeměmi a slouží výhradně rozvojové spolupráci. Ovšem další kapitoly práce NEJSOU o poskytování ODA a čínské rozvojové spolupráci v regionu. Jsou obecně o ekonomických a politických vztazích LA a Číny a nejen – ba dokonce skoro vůbec – o aktivitách, které by se daly označit za RS. Neboli veškeré ekonomické aktivity Číny jsou hodnoceny kritérii odvozenými od definice rozvojové spolupráce. Proč by ale měly ekonomické vztahy a politické vztahy mít nutně „rozvojový“ charakter, a proč je tak hodnotit? Pokud tak činíme a navíc tak činíme na škále – buď je to rozvoj nebo je to neokolonialismus – musíme dojít nutně k závěru, že Čína je neokolonialistická a vyšlo by to u jakékoliv jiné země. Prostě obchodní politiky ani jiné politiky neslouží čistě rozvojovým cílům (u Číny ani u žádné jiné země) a pokud je tedy hodnotíme rozvojovými měřítky, musí nutně selhat.

2/ na to navazuje můj nesouhlas s vybranými kritérii hodnocení, kde navíc autor dle mého názoru staví ona kritéria poněkud nevhodně.

a/ kritérium 1 - vměšování do vnitřních záležitostí recipienta. Dle tohoto kritéria posuzujeme, zda se jedná o neoK nebo RS na základě toho, zda se donor vměšuje do záležitostí recipienta. Považuji kritérium za nesmyslné. Samotné poskytování RS znamená vměšování do ekonomiky i politiky recipienta (vlády mají prostředky, které by bez RS neměly, mohou získávat podporu díky schopnosti vyjednat další RS, atd.) a navíc na RS se VŽDY váží podmínky jejího uplatnění a vykazování výsledků, které také z definice znamenají vměšování – stát si nikdy nemůže s prostředky RS dělat, co chce, ale musí dělat to, co mu dovolí donor. Je to problém celé RS a není zřejmě země, která by z takto nastaveného kritéria mohla vyjít „rozvojově“ a to zejména pokud zahrnujeme vlastně všechny vztahy včetně „vynucování politiky jedné Číny“ a nejen vztahy týkající se poskytování ODA.

b/ kritérium 2 dobré vládnutí - rozlišujeme mezi RS a neokolonialismem podle toho zda donor prosazuje principy dobrého vládnutí. Toto kritérium přiznává správnost mému závěru v kritériu 1 – prosazování nějaké formy vládnutí je rozhodně vměšováním do záležitostí recipienta, a tedy abychom ho vůbec mohli hodnotit, musíme označit donora za neokolonialistu v prvním kritériu. Kromě toho, dle neo/postmarxistických kolegů v teorii rozvoje je i prosazování „dobrého vládnutí“ je nástrojem neokolonialismu. Pacifikuje totiž rozvojové země do podoby moderních států s moderními ekonomikami, přizpůsobuje je existujícímu systému a začleňuje je jako další „dělníky“ do kapitalistického systému – tedy podle užívaných teoretických východisek není dobré vládnutí prokazatelně anti-neokoloniální ba jeho prosazování může být dokonce jedním z nástrojů udržování neokoloniálních vztahů podřízenosti - a nepovažuji tedy toto za vhodné kritérium (včetně toho, že aplikovat toto velmi moderní západní měřítko na nedemokratickou Čínu je samo o sobě „výsledek předpovídající“).

c/ kritérium 3 - oddělení RS od zahraniční politiky a ekonomické politiky. Zde se pro studenta jedná o otázku institucionální – hledáme rozvojovou agenturu – země které ji mají jsou rozvojové, ty které ne, nejsou. Nepovažuji to za až tak podstatné, protože rozvojové agentury spadají zpravidla pod MZV (včetně ČR), a tedy nevím jaký diametrální rozdíl existence nové instituce způsobí na škále vykořisťování – nezištná pomoc. Museli bychom analyzovat míru nezávislosti takové instituce a míru odlišnosti jejích aktivit od zahraničněpolitických zájmů státu. Navíc RS je VŽDY nástrojem zahraniční politiky státu vždy má podpořit regiony zajímavé historicky, ekonomicky či jinak pro donory a země se s tím nijak netají, naopak určují podle svých zájmů kde pomáhat a v čem. To platí pro USA, ČR i EU, nevím tedy proč by to nemělo platit pro Čínu. Protože v práci nedochází nějaké hlubší analýze „míry“ toho, odkdy jsou vzájemné vztahy RS a ZP rozvojové a od kdy neokoloniální – jaká míra provázanosti RS a ZP je nutná, aby byla škodlivá – a všechny země využívají RS v nějaké míře jako součást ZP, nepovažuji za možné, aby jakákoliv země tímto

kritériem prošla „rozvojově“, tedy se opět nejedná o kritérium ale o rozsudek jako v prvním případě.

d/ kritérium 4 zapojení místních – zkoumáme zda jde o RS nebo neoK podle toho, zda jsou do aktivit donora zapojeni místní. Význam tohoto kritéria chápu, ovšem nechápu způsob jeho ověření. Proč je míra ZAPOJENÍ MÍSTNÍCH, zkoumána na POČTECH ČÍNSKÝCH IMIGRANTŮ do dané země? A proč je zkoumána na projektech, které jsou obchodní povahy – těžba nějaké suroviny – které spadají pod vedení investující firmy (a to i v případě čínských firem) - a nikoliv na rozvojových projektech, kde může vláda donorské země zcela ovlivnit zda budou nebo nebudou místní zapojeni? Nevím pak, co takovým výzkumem dokazujeme.

e/ kritérium 5 závislost recipienta na donorovi – rozlišujeme RS a neoK dle toho, zda aktivity tvoří závislost recipienta. Ovšem nečiníme tak na projektech zahrnujících ODA ale opět obecně na vztazích napříč celou ekonomikou – což dává smysl při hodnocení neoK ale nedává to žádný smysl při hodnocení „rozvojovosti“, protože to požaduje po obchodních firmách, aby se chovaly jako rozvojoví aktéři, kterými nejsou a nechovají se tak nikde na světě.

Protože nepovažuji kritéria za zdařilá, nepovažuji za relevantní ani závěry práce, kde vyšla Čína jako nekoloniální velmoc, což může být dle mého názoru třikrát pravda, ale tato práce to neprokazuje.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, kvalita citací a používané literatury, grafická úprava)

K formální úpravě práce nemám námitek, práce je psaná čtivě, kultivovaně a gramaticky je v pořádku, odkazy jsou řádně vyznačeny.

4. STRUČNÝ CELKOVÝ KOMENTÁŘ (silné a slabé stránky práce, zdůvodnění hodnocení)

Práci opravdu možná nerozumím, i když jsem ji četla pečlivě a doufám, že se podaří mé výtky u obhajoby vyjasnit aby mohla být hodnocena lépe. Mé hodnocení se vztahuje k formální stránce, výzkumné ambici a množství odvedené práce, protože obsahově si nemyslím, že je práce zvládnutá.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY URČENÉ K ROZPRAVĚ PŘI OBHAJOBĚ

jedna až tři otázky či náměty k diskusi

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

dobře